СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 131. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 8-го липня 1943. No. 131. Jersey City, N. J., Thursday, July 8, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ХОЧУТЬ ЗБЕРЕГТИ КЛЯВЗУЛІ ПРО ОБОВЯЗКОВЕ ЧЛЕНСТВО В ЮНІЯХ ПРИ НОВИХ КОНТРАКТАХ

ВАШИНГТОН. — Краєва Рада Воєнної Праці хоче зберегти напрямні своєї політики, а це, щоб дальше робітники мали забезпечене право бути членами юнії, коли заключається нові контракти праці.

Конгресмен Гавард В. Смит з Верджінії постарався, щоб у протистрайковім законі була вставлена клявзуля, щоб не вільно було жадати від робітників обовязкового членства в юніях, коли їх береться до роботи.

Одначе предсідник ради Дейвис сказав на конференції газетних репортерів, що закон виразно цього не забороняє, тому рада буде за те, щоб придержуватись дальше тих засад, що перед виданням протистрайкового закона.

СЕНАТ ЗНОВУ ПРОТИ СУБСИДІЙ.

ВАШИНГТОН. — Після дня, повного парляментарних несподіванок, сенат остаточно приняв законопроект проти давання харчових субсидій при нагоді установлювання харчових цін взад. Сенат приняв плян кредитів для Кретотової Корпорації Товару, але в ньому вставив обмеження субсидій ще більші, ніж ті, які були в законі, що його вже заветувавав президент. Надіються, що президент і цей законопроект заветує.

НАТОВП ДІТЕЙ ПО КЛІНІКАХ ЗА ДОЗВОЛОМ ІТИ ДО ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК. — Хоч школи вже замкнені, натовп дітей у віці від 14 до 18 літ за дозволом іти до праці величезний. В деяких кліниках лікарі не можуть подолати, щоб провірити здоровля кожного апліканта і просто відправляють дітей домів.

Директор діточої гигієни д-р Л. Бавмгартнер каже, що запотребування дітей до праці в воєнній індустрії та на фармах, а також і в цивільних підприємствах таке велике, що треба було відкрити 28 спеціяльних клінік на території міста Ню Йорку, щоб провірити здоровля дітей в останньому місяці.

СТРАЙК НА ЕЛЕВЕЙТРАХ В РАКЕФЕЛЕРОВІМ ЦЕНТРІ.

НЮ ЙОРК. — У великій групі найвищих будинків на світі, тобто в будинках у Ракефелеровім Центрі вибух несподівано в год. 5 пополудні страйк робітників, що возять людей елевейтрами. Внаслідок цього 28,000 людей, що працюють в цих будинках які мають пересічно понад 50 поверхів висоти, мусіли сходити пішки на долину, щоб дістатися домів. Крім цього й туристи, що звичайно відвідують ці будинки також були заскочені страйком. Страйк скінчився упродовж одної години.

ІСТОРИЧНА ЦЕРКВА НАЦІОНАЛЬНОЮ КАПЛИЦЕЮ.

МАВНТ ВЕРНОН, Н. Й. — Секретар внутрішніх відносин Гаролд Л. Ікес проголосив учора в Вашингтоні, що протестанська епископальна церква св. Павла з Іст Честер, на території Мавнт Вернон, Н. Й., стала національною каплицею („шрайн") на лад національних парків. Ця церква це старовина з 1765. року. Її відбудовано і віддано до прилюдного вжитку 3. травня 1942. року при великім здвизі представників преси. Церква вважається монументом вільної преси в Америці тому, що 1733 році відбулися на майдані біля церкви передвиборчі збори, заборонені ґовернором. Редактор газети Ню Йорк Вікли Джорнал був тоді арештований за надрукування правди про ці збори, але опісля громадяни виграли своє право.

КОМУНІСТИ ПІДТРИМУЮТЬ МЕЙОРА ГЕЙҐА.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Звісний ворог комуністів мейор Френк Гейґ з Джерзі Сити діждався відкритої підтримки від комуністів. Вилійєм Нормен провідник комуністів у стейті Ню Джерзі помістив у нюйорськім щоденнику „Ди Дейлі Воркер" про це статтю. У ній сказано, що час зірвати з перестарілою традицією ворожнечі, а треба підтримати мейора Гейґа в його діяльности, дк прихильника президента Рузвелта для перемоги у війні.

НЕЛСОН НАРІКАЄ НА НЕДОСТАЧІ У ВОЄННІЙ ПРОДУКЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Вже четвертий раз з черги упродовж останніх пяти місяців продукція воєнних виробів недописала. Крім цього дальше слідний такий самий напрям при виробі різного роду амуніції, будові торговельних кораблів та інших воєнних предметів. Таке звідомляє у свойому місячному звіті голова Ради Воєнної Продукції Доналд М. Нелсон. Він каже, що лише у продукції літаків слідно поступ, а решта воєнної продукції припиняється. Одначе **Нелсон не дає пояснення, чому це так діється.**

Бомбардували Помилково Американське Містечко

БОЙС СИТІ, Оклагома. — Студенти воздухоплавства вправляються в бомбардуванню різних обєктів. Але направду випустили бомби нічю на містечко в Сімеріон кавнті, коли завважили, що будинок судовий був освітлений. Вони мали кинути бомби на містечко Конлен, в Тексас. Бомби ушкодили церкву й гараж, але не вбили нікого.

РЕДАКТОРИ БУДУТЬ ПОМАГАТИ БЮРОВИ ВОЄННИХ ІНФОРМАЦІЙ

ВАШИНГТОН. — Комітет, складений з 9 газетних редакторів, буде помагати Бюрови Воєнних Інформацій з огляду на обмежений буджет цього бюра. Хоч конгрес неприхильно поставився до діяльности цього бюра, його директор Елмер Дейвис не зрезиґнував зо свого становища, але буде продовжувати свою працю.

НЕ БУДЕ ІНВЕСТИҐАЦІЇ НАД НЕЗГОДОЮ МІЖ ВОЛЕСОМ І ДЖОВНСОМ

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Рузвелта доклала всіх старань, щоб не допустити до конгресової інвестиґації закидів, які взаємно видвиґнули проти себе віцепрезидент Волес і секретар торговлі Джовнс. Такої інвестиґації домагався в палаті репрезентантів конгресмен Ричард Виґелсворт, член Републиканської Партії. Комісія Правил голосувала над цею резолюцією і голосування виказало партійний поділ. Більшість її належить до Демократичної Партії і вони відкинули домагання Виґелсворта.

НАРАДИ КОМІТЕТУ ДЛЯ ПРОХАРЧУВАННЯ СОЮЗНИКІВ

ВАШИНГТОН. — Тимчасова Комісія Злучених Союзних Держав, що її створено на міжнародній харчовій конференції у Гат Спрингс, збереться на наради 15 липня і буде продовжувати свої наради через 5 місяців. Вона має підготовити ґрунт для створення постійної Харчової Ради Союзних Націй.

Сенатор Артур Вандерберґ, републиканець з Мішіґен, поставив резолюцію, щоб сенат провірив начерк статута для такої ради. Статут приготовив департамент стейту.

Розголошують Зміну Фронту на Мартиніці

Мароканське радіо в Рабаті оповістило по французьки, що остров Мартиніка станув по стороні Французького Комітету Національного Визволення. Мовляв, Мартиніка попросила Комітет невайно визначити новий уряд для острова.

Тимчасом в урядових кругах у Вашинґтоні панує сильне невдоволення з політики Французького Комітету Національного Визволення, а ще більше з політики Де Ґола, в котрій американський уряд добачує навіть проти-американську кампанію. Супроти цього американський уряд здержується з визнанням цього Комітету.

Французький Комітет Національного Визволення на своїм останнім зібранні, що відбулося в Альжірі під проводом Де Ґола, постановив далі демократизувати французьку політику. Засідання зробило в цьому напрямі два кроки: знесло так звану французьку популярну партію Жака Доріота й групову систему, що мала тоталітарну закраску.

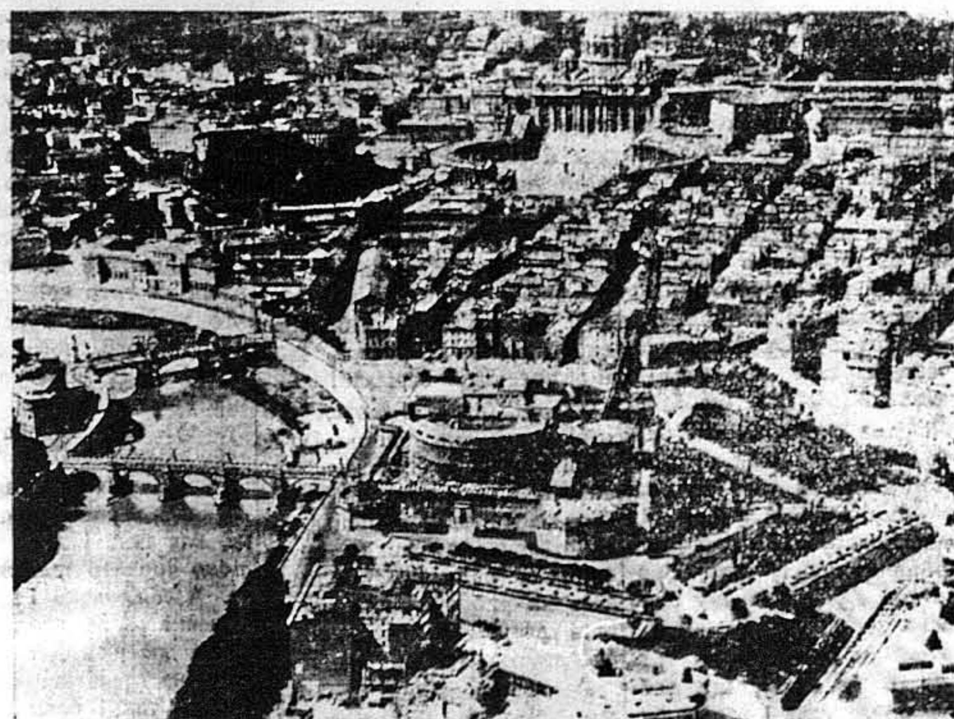
ЧОРЧИЛ ВЕЛИЧАЄ СІКОРСКОГО

ЛОНДОН. — Британський премієр Чорчил подав британському парляментови до відома вістку про смерть польського премієра генерала Сікорского. Він почав свою промову словами, що смерть являється для Аліянтів великою втратою. Він сказав, що ґенерал Сікорскі дбав найбільше за привернення приязних відносин між Польщею й Росією та за добуття для Польщі її давньої величини. Чорчил назвав Сікорского великим політиком і великим вояком.

Британські посли довідалися про тому, що кромі посла Казелета в летничій катастрофі, котрої жертвою впав Сікорскі, загинув теж консервативний посол бриґадир Джан П. Ґвайтлі, що був членом парляменту від 1937. року.

За стараниям польського уряду в Лондоні влаштовано поминальне богослужения в польській церкві в дільниці Ісліґтон, де про Сікорского промовляли: польський президент Рачкевіч, тимчасовий премієр Міколайчик й професор Станіслав Ґрабскі, президент Національної Ради.

Тіло Сікорского зложено на катафальку в катедрі Св. Марії в Ґібральтарі. Попри нього лежить на катафальку тіло генерала Клімецкого. Польскі офіцири держать коло тіл почесну сторожу. Катедра набита людьми; сотки не могли дістатися до середини.

І РИМ МОЖЕ БУТИ ОБЄКТОМ.—Мусоліні й його прислужники протестують проти бомбардування Риму, але представник британського летництва заявив, що, коли італійці не хочуть, аби їм столицю бомбардувати, вони повинні забрати з Риму всі воєнні обєкти й перестати там вести всяку воєнну діяльність. На горішній частині світлини видно вже церкву св. Петра й Ватикан, що нині є незалежною від Риму одиницею.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА ЗАВДАЛА ПОВАЖНІ ШКОДИ ЯПОНЦЯМ

ВАШИНГТОН. — Морська битва між американськими й японськими воєнними кораблями у заливі Кула коло острова Ню Джорджія перервалася. Американська фльота понесла певні втрати, але завдала ворогови тяжкі удари.

Офіційний комунікат департаменту фльоти не подає про бій ніяких подробиць. Він теж сповіщає про давнішу втрату нищителя „Стронґа", що був затоплений підчас бомбардування японських позицій на Ню Джорджії минулої неділі. Битва розійшлася в вівторок ранком.

Секретар фльоти Накс заявив у своїй промові до робітників у корабельних доках у Тремертоні, в стейті Вашингтон, що „японці дістали доброго прочухана".

Затоплений ворогом нищитель „Стронґ" належав до 2,100-тонових нищителів з року 1940.

НІМЦІ НАСТУПАЮТЬ В ОДНОМУ СЕКТОРІ, ЗДЕРЖАНІ НА ІНШИХ.

ЛОНДОН. — Велика німецька літня офензива проти центральної Росії добула німцям дві заселені місцевости в секторі Білгороду, але за це вони заплатили кольосальними втратами. На всіх інших секторах цього 165 миль довгого фронту, на якому вони почали офензиву, їх здержано.

За російським комунікатом, німці втратили за два дні боїв 13,000 вбитих й кольосальну масу воєнного матеріялу. Мовляв, вони підготовляли офензиву довгий час і думали зробити прорив передовсім моторизованими частинами. Вони почали наступ якраз у тій частині, де росіяни їх сподівалися й де вони на них приготовилися. Червона армія каже, що вона знищила 314 німецьких літаків і 1,009 возів.

Німецька команда ще далі стоїть на становищі, що німці ще не почали офензиви, але признає, що на фронті Орел-Курськ-Білгород бої розвинулися до величини більшої воєнної операції. Заграничні обсерватори добачують у німецьких комунікатах бажання не признавати воєнної операції до часу, поки вона не покаже принаймні яких-таких виглядів на вдачу. Німці кажуть, що це росіяни почали „битву за Курськ", бажаючи вирівняти залом у своїй лінії.

ДАЛЬШІ РЕЙДИ НА ІТАЛІЙСЬКІ ЛЕТНИЧІ БАЗИ.

ГОЛОВНА АЛІЯНТСЬКА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтські летуни над Середземним морем далі переводили свій плян методичного нищення осевих летунських майданів і ломання до решти ворожої повітряної сили. В низці рейдів на Сицилію зострілено 56 ворожих літаків коштом своїх 12. 30 літаючих фортець, заатакованих понад соткою боєвих літаків, зострілили 41 ворожих літаків у бою над сицилійським містом Джербіні.

За два дні боїв держави Осі втратили 101 літаків, тоді як Аліянти втратили всего 25. У понеділок вночі аліянтські літаки скидали бомби на сицилійський порт Мессину й знищили його просто до тла.

ЧЯНҐ КАЙ-ШЕК ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ НАД ЯПОНІЄЮ В 1945. РОЦІ.

ЧУНКІНҐ (Китай). — У своїй публичній заяві, виданій зприводу шестої річниці завзятої війни Китаю проти японської інвазії, заявив Чянґ Кай-Шек, китайський головний військовий командант, що ворог не може видобутися з власної пастки та що японські армії будуть певно побиті протягом двох літ. Одначе він остерігав Аліянтів, що для цього треба, аби вони не дали ворогови утвердитися на добутих ним територіях. Він назвав цей рік вирішальним роком боротьби.

Дипльомати різних аліянтських держав прислали китайському урядови побажання знагоди річниці війни. Декотрі з них виразно заповідають, що по війні відносини европейських держав до Китаю будуть зовсім інакші, ніж були до війни. Британський уряд наприклад каже, що старі дискримінації проти Китаю мусять скінчитися.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ПРОБУЄ ЗНЯТИ ЗО СЕБЕ ВИНУ ЗА ПОВІТРЯНУ ВІЙНУ.

БЕРН (Швайцарія). — Німецьке міністерство заграничних справ видало Білу Книгу, себто збірку офіціяльних документів, про повітряні атаки на цивільне населення. Збірка має на цілі доказати, що не Ґітлер починав ці атаки, а британські летуни, а Ґітлер тільки відплачувався. Німецькі дипльомати пробують вибілити Ґітлера з вини за бомбардування Варшави й Ротердаму.

Подаючи вістку про видання цеї Білої Книги, німецьке радіо заявило, що збірка документів є пламенним обвинуваченням двох людей, головно винних за війну: Чорчила й Рузвелта. Коли заповідач націстичного радія говорив ці слова, якийсь перервав втрутив тут запит: „А чому не видасьте Білої Книги про Ґітлерові злочини й варварства?"

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Нова Німецька Офензива

Москва подала спеціяльним комунікатом вістку про початок нової німецької офензиви. Хоча це вже третя з ряду літня офензива німецької армії проти Росії, вістка все ще являється новинкою першої величини. Роблять її такою зрештою різниці між нею й двома попередніми спробами того роду.

Приходить ця офензива передовсім багато пізніше, ніж її сподівалися. Могли її німці почати вже пару тижнів тому, тим більше що вони з нею мусять спішитися, аби їх не захопила осінь, що приходить на Московщині багато скорше, ніж в Україні.

Про загальну офензиву доносять цим разом російські жерела, тоді як німецькі комунікати говорять тільки про льокальні наступи. Це вказує на велику німецьку осторожність з цею новою офензивою. Нема вже давньої німецької бучности, якою марковано кожну нову німецьку офензиву в минулому. Вказує це теж на добре розуміння небезпеки подібних офензив. Зрештою розголошування цеї офензиви було би немовби ще одною пригадкою на самохвальбу націстичного уряду ще підчас першої офензиви два роки тому, що російська армія вже зовсім знищена та що Німеччині просто не стоїть ніщо на дорозі до заняття всеї Росії. Говорити про нову офензиву в два роки після цеї історичної заяви націстичного уряду значило би пригадати німецькому народови, що націстичний уряд допустився проти народу кольосальної брехні, або принаймні кольосально перерахувався.

Нова офензива Німеччині тепер дуже не на руку. Здобути в ній щось нове й важне вона й сподіватися не може. Як найближчі обєкти до добуття просвічують Москва й Ленінґрад, але коли їх не добула Німеччинна свіжими й переможними військами, то ледво чи зможе добути їх тепер, коли німецька армія виснажена й коли вона перейшла через невдачу під Сталінґрадом і, як це самі німці кажуть, під Тунісґрадом. Коли не добули німці досі кавказької нафти, то ледво чи добудуть її тепер. Всеж таки німцям офензиви треба, хоч умирай. Треба їм на те, аби хоронити їх у посідання й перетравлюванню України. Треба їм на те, аби зробити на Аліянтів і своїх людей і союзників, на невтральні держави враження, що з Німеччиною ще не так зле.

Одначе, як тепер Німеччина почала офензиву, світ добре знає, що цю офензиву робиться на те, аби закрити сумний для Німеччини факт, що ініціятиву з її рук уже вирвано й то без вороття, що від якогось часу ініціятива в війні лежить у аліянтських руках, та що німці здібні тільки відбиватися. Аліянти не сумніваються, що теперішня офензива німців це вже справді їх остання. Не здурить вона не тільки Аліянтів та невтральних держав, але навіть німецьких союзників і самих німців.

Плян Переміни Краю на Воєнний Табор

Майор Джордж Філдінг Еліот, воєнний критик ґазети „Ню Йорк Ґералд Трибюн", подає пляни орґанізації Злучених Держав для воєнних потреб. В двох перших статтях він обговорив орґанізацію боєвих сил, а в третій він зовсім поважно призадумується над потребою орґанізації цілого краю на військовий лад для успішного ведення війни.

Він стверджує, що ті самі засади, на яких спочиває провід та орґанізація боєвих сил, мусять бути приноровлені й до орґанізації цілого краю. Отже, як в армії, так і в цій роботі мусить бути ґенеральний штаб, тобто головна кватира для облекшення праці начального команданта. Тому й ґенеральний штаб повинен бути недуже складний. Він має бути розділений на дві галузі: 1. Для здобуття засобів; 2: для акції. На чолі штабу має бути поставлений ґенерал, а свою владу він має дістати від вищого авторитету.

Засоби, якими ґенерал буде орудувати, такі: а) Людський матеріял; б) річевий матеріял; в) інформації про ситуацію в ворожих краях, і про ситуацію в своїй державі. Інформації має дати йому добре зорґанізована інформативна служба, щоб на підставі точних та достовірних відомостей він міг перевести правдиву оцінку положення.

Оцінивши людей і матеріял та знаючи ситуацію, ґенерал може видати доцільне рішення в подробицях. На це має бути поставлена до його розпорядку операційна секція при головній кватирі. Коли акція зачнеться, вона не може бути припинена. Навпаки треба її продовжувати до успішного кінця. Щодня треба буде додавати нові сили в людях, або зміняти персонал відповідно до потреби. Таксамо і з матеріялом, бо цього вимагатиме щоденна а то й щогодинна потреба. Оцінку положення переводиться постійно аж до останньої хвилини. Ґенерал робить нові постанови, зміняє давні, а оперативна секція є постійно при роботі.

Ґенерал має діло лише з чотирма іншими штабовими ґенералами. Чим менше число таких співробітників, тим простіша справа для ґенерала. Кожен вищий командант, що працює побіч ґенерального штабу, має технічний штаб специялістів. Отже офіцир-інжинір, офіцир-лікар, офіцир хемічної війни, і такі інші. Рада таких офіцирів потрібна ґенеральному штабови, або й самому командантови, як зайде конечність. Одначе дорадники не належать до ґенерального штабу. Зате вони є командантами своїх окремих баталіонів.

Запотребування президента, як головного команданта нації, такі самі як запотребування ґенерала на боєвому фронті. Він потребує досвідчених членів ґенерального штабу та технічних командантів-дорадників.

Засоби, якими переводиться акцію, залежать від так званого домашнього фронту. Звичайний поділ на відділ для людей і матеріялу тут не вистарчає. Армія в полі має готові гроші й матеріяли. На домашньому фронті треба засоби випродукувати і їх вжити для потреб цивільного населення. А треба памятати також на прилюдну опінію краю! Отже можливий підподіл в акції був би на відділ людей, продукції, транспорту, харчів та внутрішньої забезпеки. Оці пять відділів потребують теж координатора, щоб звільнити президента від вирівнування непорозумінь та колізій.

Вкінці треба звернути увагу на три чинники, які є дуже важні на домашньому фронті, а саме: фінанси, економія (господарка), інформації. Кожна активність мусілаб бути піддана під контролю одного з цих одинадцять департаментів ґенерального штабу. Начальники департаментів мають бути помічниками президента та дорадниками при сповнюванню його уряду як начального команданта.

„Оці пляни оперти на досі добутім досвіді і їх треба перевести в життя, якщо ми маємо заощадити кошти та життя людей" — міркує майор Еліот.

ЕПОХАЛЬНИЙ ЛЕТ БЕЗМОТОРОВОГО ЛІТАКА

У великих американських ґазетах появилася в останній понеділок як одна знайголовніших новинок телеґрама з Лондону про щасливе довершення понад-океанного лету безмоторового літака. Звичайно зараз на самому вступі новинки подано виразно, що ця подія має мати кольосальне значіння для будучности повітряного транспорту, так у війні, як і в мирі.

Цей безмоторовий літак, — по англійськи такий літак називають „ґлайдер" — тягнув, як льокомотива тягне залізничий віз, двомоторовий літак „Дакота", що в Америці називається „Доґлас Сі-47". Крила „ґлайдера" мають від кінця до кінця 84 стопи. Може він набрати на себе вантажу півтора тони (коло 3,000 фунтів). Ось такий так навантажений літак перелетів понад океан, зробивши дорогу 3,500 миль. Ладунок його складався з радіових апаратів, частин моторів і літаків та медикаментів, призначених для Росії.

За летом „ґлайдера" наглядали летуни з британійського військового летунства. Робили вони перед вилетом понад океан через шість місяців презрізні проби й досвіди в околиці між Монтреалем, Ню Фунляндією й Лябрадором. Щоби не дати заскочитися якимсь непередбаченим умовинам, вони робили проби серед найрізніших умовин, не виключаючи навіть найгіршої negоди за останнє півстоліття. Останньою пробою була подорож ущерть навантаженого „ґлайдера" до Монтреалю на віддаль 820 миль, що було свого роду рекордом, бо попередня найбільша віддаль лету навантаженого „ґлайдера" для Америки виносила 150 миль.

З цілого завдання цього лету найважчим завданням був передовсім вилет. Цей вилет з Монтреалю відбувся назагал серед догідних умовин, одначе підношення літака вгору проти сильного вітру поважно звільнило підношення. Летуни пробували дістатися понад хмари, але не могучи цього доконати, залоги літаків рішилися летіти попід хмари, а потім пробитися через хмари; одначе три пояси громових бур, сніги й лід заставили їх держатися на невигідній висоті 1,500 стіп.

Цей вилет є найбільше небезпечна частину лету. „Ґлайдер" починає уноситися на повітрю ще до часу. поки літак підніметься на воздухи. Через те, якби пільот „ґлайдера" дозволив йому піднестися вгору зависоко, то він міг би підняти за хвіст моторовий літак і зруйнувати весь вилет.

Другим важким завданням було осідання. Тут „ґлайдер" покинув свою „льокомовиву", котра зникла в хмарі, і сплавно повернувся вбік і став осідати, поки наконець не задержався на самій середині підбіґу майдану, як це йому було заздалеґідь приказано. Його „льокомотива" за якийсь час теж показалася зпоза хмар і осіла собі недалеко призначеного їй місця.

Ще поки моторовий літак заїзджав на своє місце, до „ґлайдера" підїхав трактор й за кілька хвилин став виладовувати з нього тягарі.

В порівнанню з вилетом і осіданням сама подорож є розмірно легка. Одначе й вона вимагає постійної уваги. Справність лету „ґлайдера" вимагає ,аби він находився на певній докладно розчисленій віддалі від моторового літака, що служить йому за льокомотиву. До того „ґлайдер" летить найкраще, коли він находиться яких 20 стіп понад тягнучим його літаком. Якби так пільот „ґлайдера" дозволив йому понизитися більше, то це задержало би тягнучий його літак і могло би навіть спричинити поважну катастрофу. Пільот не сміє спускати очей з линви.

Не дивлячися на те, що „ґлайдер" не має моторів, лет на ньому зовсім не є спокійний. Один з його залоги порівнював цей лет щодо гуку з їздою тягарового поїзду по зужитих рейках, до постійного удару коліс об споєння рейок.

Залога моторового літака й залога безмоторового „ґлайдера" порозумівуються при помочі бездротного телефону, одначе говорять зо собою як найменше, аби щадити батерії. Коли моторовий літак хоче говорити зо своїм „ґлайдером", він помахує своїми крилами.

Пляни „ґлайдера" це діло інжинирів підприємства „Вако Еркрефт Корпорейшен", а збудувала його одна нюйорська фірма для будови фортепіянів. Він був заосмотрений у ґумові човни і інше рятункове приладдя, яке находиться на літаках, що курсують понад океан.

Капітаном моторового літака на цьому історичному леті був лютенант В. С. Лоґґерст, а капітаном „ґлайдера" був провідник ескадри Р. Ґ. Сейз з королівської летунської сили. Йому до помочі стояв Ф. М. Ґобейл.

Мимоходом цей перелет був відповіддю Аліянтів на перехвалки націстів, що мовляв вони почнуть незадовго вживати до бомбардування Британії безмоторивих „ґлайдерів", котрі мовляв мають ту добру сторону в порівнанню з моторовими літаками, що їх лету не можна відкрити при помочі протилетничих слухових апаратів. Коли німці чванилися своєю видумкою, британійці з питомою їх мовчаливістю робили проби з летом на таку віддаль, про який німцям навіть не мріялося.

Осторога за Робітничі Права

Сенатовий комітет для громадських свобід подав повній палаті сенату рапорт зо свого розсліду над нарушуванням традиційних громадянських свобід, робленого на західньому побережжю Злучених Держав, а рівночасно з тим предсідник комітету, сенатор Лафолет з Висконсина, подав публичну осторогу перед кампанією за обмеження громадянських прав робітників.

Сенатовий колітет каже у своїм рапорті, що розслідуючі сенатори попали на довгу низку нарушень свободи слова й свободи орґанізації, яких допускалися орґанізації фабрикантів при нагоді колективних умов з робітниками в Каліфорнії. Комітет в своїм звіті згадує поіменно орґанізації, які противилися орґанізуванню робітників для колективних переговорів з фабрикантами в Каліфорнії в роках 1935 до 1939. Комітет подав навіть суми, які ці орґанізації видали для поборювання робітничих домагань, немовби хотів подати ілюстрацію відомого вискаэу, що, якби фабриканти половину тих грошей які вони видають на поборювання робітничих орґанізацій, видавали ца вдоволення робітників, то вони не мали би ніяких клопотів з робітниками й не потребували би видавати другої половини суми.

Зо 6 орґанізацій, згаданих в рапорті, три орґанізації видали за 5 літ суму понад 3 міліони долярів. Найбільше грошей видав Союз Купців і Фабрикантів у Лос Анджелесі й південній Каліфорнії, що повстав у 1940 році з двох незалежних від себе орґанізацій. За ним ішли: Промисловий Союз Сан Франсіска (що нині вже розвязався), Союз Фармерів Каліфорнії та його повітові філії, Союз Фармерів, що продукують ярину, та „комітет мира в робітничих відносинах".

У своїй заяві, виданій з приводу передання рапорту, сенатор Ла Фолет остерігає робітників перед небезпекою втрати свободи слова й орґанізації. Він каже, що теперішня воєнна кріза дала несподівану піддержку для проти-робітничих рухів. Під впливом війни зросла в деяких конґресменів і сенаторів, завзятих противників робітників, охота видавати закони проти робітників.

Як зараду на це лихо сенатор Ла Фолет радить робітникам добиватися ухвалення конґресом закона, проектованого ним і сенатором Томасом з Юти ще два роки тому. Цей законопроект має на ціли заборонити як беззаконні „угнітаючі робітничі практики" і заводить кари на фабрикантів і їх аґентів, що допускаються шпигунства проти робітників, що вживають професійних страйколомів, що піддержують протиюнійні рухи або допускаються інших подібних протиробітничих практик.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

20)

Далі посадив їх укупі, росказував, як їм жити, як шанувати, поважати одно одного, таки довгенько їм усе говорив.

От посидівши сказав, що треба прибиратись, бо завтра і весілля.

Микола помагав уже свойому тестеві у чім там треба було. Приросили то дядин то сусідів, поратися; Галочка, у чім душа, тудиж з ними порається, і усе поспішає, і усіх приганяє, щоб вшидше усе справляли, неначе б о я л а с я, щоб хто не помішав.

IX.

У багатого і є з чого і є кому усе злагодити; так і не диво, що до завтра усе поспіло.

Зійшлися сама ближча рідня. Подивувалися, потовкували, що як то Олексій, такий багатий, одним-одну дочку та віддає за свого батрака, та ще і за бідного! Ліпше віддав би, хто скаже, за купця, хто за поповича, а хто скаже: Та може який і пан не погордивсяб узяти таку кралю, та з такою худобою. І багато такого казали; як же їх обдарили подарунками, усе хустками гарними і вишиваними, і платками шовковими, так вони і замовкли і затихли, надіючись і погуляти опісля по закону.

Вбраласяж і Галочка до вінця, а вбраласяж просто, не узяла з дорогого ні плахти ні намиста, а так, як звичайно сироті; та що то за гарна була! От вже справді, як на картині намальована! красива та красива!... Тільки чудно було на неї дивитися у тім, що якось то була вона, і ніби не вона! Очиці бистрі, аж горять, на виду краска у щочечках так і переливається; то часом стане бліда, бліда, то впять румянець у неї як жар спихне. Пійде проворно, порядкує, усіх поспіша... то впять руки опустить, головоньку похилить, і де стоїть, не знає, і що робила і куди йшла, усе забуде!... Говорищ до неї, вона не на те одвіт дасть, та стане бистро-бистро глядіти і неначе дивується, чого це люди посходилися і поперевязувані ходять? Озирається, озирається, гане на себе... і помертвіє!... Оттака усе була!

Увійшов і Микола вже благословитися, і щож? не надів ні тієї свити ні того жупана, що йому Олексій учора під вінець подарував, а одяг, хоч і добру, та просту свиту сірого сукна, і усе на ньому було просто.

„Чом ти, Миколо, не урядився у ту свиту, що тобі тесть подарував? І жупан було одягти". Так питались його жіночки.

— „Не йде діло", сказав Микола. „Мене пан-отець бере з наймитів, і я так батраком повинен явитися перед Господа Бога, і від нього принявший Галочку з своїм щастям, тоді вже стати чимнебудь ліпшим, а тепер я, сам ще по собі, нічого!"

І поблагословив же Олексій Галочку до вінця, і випровадив її таки точнісінько, як на кладовище! А що вже плакав, плакав! як мала дитина! Тяжко бо йому було, важко на душі, хоч і сповняючи волю дочки, та яка це воля була?... Це усе одно, як би вона вибрала ніж і просила, щоб її отсим ножем зарізали!

Йшла бідна Галочка до церкви швидко, бистро і усе поспішаючи; ні на кого не дивилася, нікуди не озирнулася. Під вінець сама підійшла, та як стала на рушнику, кинула очицями на вінці, стрепенулась як рибочка, піднялая очиці угору... так слізочки в оченятах засяли!...

Одвіт попови, що по своїй охоті йде і що нікому не обіцялася, сказала голосно, на усю церкву. Правду можна було сказати, що усе, що вона не робила збираючися заміж йти і під вінець підходити, то усе робила мов не при свойому умі, а ніби якась сила вела її до цього проти її волі. Душа і розум казали їй хоч погибнути, а не довести милого чоловіка до нещасного життя з нерівною побравшися; так серденько бо не того бажало! Воно кріпко у ній бушувало і хотіло по свойому зробити: хоч на рік, хоч на місяць, хоч на день знати щастя, пожити з милненьким, що й він же того кріпко бажає, і хто зна? може й не буде нічого такого, чого душа боїться?.... Так проти таких думок Галочка усе боролася, що туж-туж не подоліють її!... І таки посилилиб, як би не така у неї душа була, що не піддавалася вередованню серденька, хоч таки і дуже воно жалібно прохало зробити по його. А від цього Галочка, як свічечка палає, поки стає воску, а як віск догаря, так і свічечка гасне усе тихше, усе тихше; так і вона кріпилася, щоб стало сили, поки скінчає своє діло, а тут за усяким словом, як відчитували молитви, та і вона мов гасла, так що як прийшлося обводити круг стільця, так вона вже і не змогла сама по собі йти, а шепнула старшій дружечці: „Веди мене... бо впаду..." І справді, як би не дружечка та ще один з дядьків повели її, то тут і впалаб!

Як зовсім повінчали і стали поклони бити, вона вдаривши і не піднялася сама! Кинулись до неї, бризнули водою, сяк-так відволодали її. Не здужала вже сама йти до дому, Микола з бояриком через силу довели її.

Якеж і гуляння на такім весіллі? Чи почастували, чи погостили чим родичів, то так усі і розійшлися.

І що то: хоч як Галочка не чудно виходила заміж за свого батрака, маючи женихів що найліпших і багатих, і що так худкож без зборів, без приборів, без усякого весілля... та й те знали усі, що ще від самого посту учащав до них якийсь то офіцир, що щодень просиджував в них і часто дуже смерком вертався від них, усе цеє знали; так отже ніяка недобра слава не проходила про неї, бо одно те, що добре знали Галочку, що не піде ні на яке худо ні за усі золоті гори, а друге те, що тоді не було моди пащикувати про людей і шпигати їх язиками.

А найпуще на дівочу славу ніхто не смів ні пів словечка нічого сказати. Попробував би що брехнути, та так баки і заб'ють, і вже з брехунів по вік не вийдеш.

(Дальше буде).

Трагічний Кінець ґен. Сікорского

Доля не могла пекучіше доцікулити полякам, як дошкулила трагічною смертю генерала Владислава Сікорского. Як премієр польського кабінету на вигнанню в Англії, що вважався за одного з найліпших знавців военної справи, як один з провідних дипльоматів союзних держав, що ведуть війну проти держав Осі, мав значний вплив на союзників Польщі.

Перед 6 тижнями він виїхав до Близького Сходу, де стоїть змобілізованих 250,000 польських вояків. Із заяви Сікорского, проголошеної в Каїро два дні перед смертю, що він особисто обійме команду над польською армією, що вмашируе до рідного краю, можна робити висновок, що роблено якісь приготування до рішального бою, в якому польська армія мала брати визначну участь. Це було очевидне тимбільше, що з Сікорским відбував подорож голова польського генерального штабу, ґен. Тадей Аполінарій Клименкі; голова операцій ген. штабу, Андрій Марецкі; Сікорского едина дочка, Софія Лесньовска, як представниця польських жіночих боевих організацій; морський аташе полк. Поблевскі; особистий секретар генерала, Адам Кулаковскі і полк. Гралевскі. Надто член британійського парляменту і звязковий офіцир між британським та польським урядом, полк. Віктор А. Казалет. Разом було з Сікорским 16 осіб, а всі вони згинули в катастрофі, за виїмком чеського пільота Прхала. Можна робити висновок, що самі найважніші польські військові знавці були на літаку, що вертав із інспекційної подорожі на Близькому Сході. Ще в Бейруті в Сирії дістав ґен. Сікорскі особистий лист, написаний президентом Рузвелтом. Лист був доручений Сікорскому спеціяльним воздушним післанцем. Видно відносився до плянів ґен. Сікорского, що він їх укладав у своїй подорожі. Отже вся ота знать, що їхала зо Сікорским, була властиво мозком польського уряду на вигнанню і, нема сумніву, тримала палець на живчику найновішого польського життя. Значить все, що було сповите тайною в польській справі, находилося на цьому літакові.

А це був американський літак, типу Либерейтор, з чотирма машинами. Пільотом був Прхал, единий, що вратувався з катастрофи, хоч важко ранений. Літак вилетів із Ґібралтару в неділю ввечір, 4. липня і находився вчасі катастрофи 300 кроків від еспанського порту Ля Линеа.

Польський кабінет на вигнанню, знаючи про поворот Сікорского з важної подорожі, приготовив був для нього святочне приняття в Англії. Замісць цього прийшли вісти про незвичайну катастрофу. Президент Польщі, Владислав Рачкевич, назначив відразу на місце Сікорского дотеперішнього віцепремієра, Станислава Миколайчика, а також іменував хвилевих інших урядовців, на місце погибших, і приготовляється приноровитися до ситуації. Польський уряд видав теж комунікат про смерть премієра, а також вислав про це повідомлення до самої Польщі.

Про ґен. Сікорского звісно, що мав 62 роки, був уродженцем Галичини і походив із хлопського роду. Від 3 року життя був сиротою. Покінчив відділ інженерії у львівській політехніці, відбув військову службу за часів Австрії і був резервовим поручником з вибухом війни.

У часі першої світової війни брав участь в організуванню польського повстання в Австрії, а коли Пілсудскі зорґанізував польський леґіон, він став одним із головних його помічників. При розпаді Австрії був іменований полковником в польськім леґіоні, на волинськім відтинку.

Був командантом польського військового корпусу в часі українсько-польської війни з 1918-19 року, а також брав участь у війні проти Росії наступного року. Після війни став головою ґенерального штабу армії, а в короткім часі міністром нутрішніх справ і премієром. Уступивши зо становища премієра в травні 1923. року, приняв теку міністра війни і відбув подорож до Франції. Коли Пілсудскі виконав замах на польський конституційний уряд, Сікорскі став його противником, боронив перед ним Львова, а після перемоги Пілсудского утік до Франції.

З вибухом польсько-німецької війни Сікорскі зголосився до військової служби в Польщі, але його не приняли. З упадком Польщі виїхав до Румунії, звідти до Франції. В вересні 1939. був іменований командантом нового польського леґіону, а в листопаді начальним вождом і премієром на вигнанні. В 1941. прибув до Злучених Держав, а опісля наступила звісна кріза між Польщею й Совєтами, котру Сікорскі пробував поладнати.

РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ДІТРОЙТІ

Дітройт спалахнув небувалим почуттям расової ненависти. Соняшний недільний день 20. червня започаткував кроваві заворушення, які запишуться до найбільших в історії Злучених Держав Америки.

Широкий міст "Belle-Isle Bridge" розкинувся на могучій "Detroit River", яка ділить прегарний остров "Belle-Isle" від Дітройту. На острові цьому є чудовий парк для вигоди і приємности жителів динамічного Дітройту.

А жителів тепер у Дітройті — це не іграшка! Відколи загуділи фабричні гудки, до цього індустріяльного центра стали напливати тисячі ріжного народу і Дітройт став наче вулкан, в якому греміло, гуділо, кипіло. І ніхто не думав, що щось — варилось... Здавалось, усі вдоволені, працюють, гроші заробляють і продукують военний матеріял на погибіль ворогам.

Тісно стало в Дітройті, який у звичайних часах містив в собі міліон шістьсот тисяч населення, а тепер збільшився на більш як пів міліона. І коли пригріло червневе сонце, тисячі цього напливового елементу розбрилось по ріжних гарних парках, розкинених по розлогім Дітройті.

На острові "Belle-Isle" зароїлось від всякої масти народу і — кажуть — ішли собі ось так вояк з дівчиною, обнявшись та забувши за все у світі. Аж тут назустріч ідуть два „чорні" і минаючи пару залюблених, один з них озвався „Гай — світгарт"! Це порушило вояка і він спитав: яким правом зачіпаєш білу дівчину? Почався арґумент, а далі бійка.

Бігли люди з одного кінця з міста і бігли з острова. Бійка горіла і займала в себе щораз більше число людей, з одної сторони білих, з другої чорних. Озвались поліційні сирени, надігнались моторциклі, патрольні вози. Кого арештували, кого прогнали — і здавалось все втихло.

Та не втихла розбуджена расова нерівність, не втихла непогамованість і щось коїлось, щось наближалось... Ніхто не знав що, але всі чогось вижидали.

У понеділок 21. червня кожен пильнував свого діла, але насторожуючи уха — слухав, щоб дещо почути. Кожен, хто мав час, сідав, до радія і пильно слухав і ось губернатор Келлі проклямує „Мартіял-Ло" себто — военний стан в цілій окрузі розбурханого Дітройту! Поголошує відповідні правила і розпорядження, до яких жителі цілого стейту Мішіґен, а окрема округи Дітройту, мають строго придержуватись:

„Не вільно влаштовувати жадних публичних зібрань ані мітінґів. Усі збірні місця, як нічні клюби, бірґарденс, театри, балеві салі замикається на неозначений час. Усі жителі метрополії Дітройту по год. 9. вечером не сміють вийти на вулицю. Усі крамниці позамикані Обовязково усі мусять сидіти дома. Хто поважибися знехтувати повищі розпорядження, тому грозить кара!"

І раптом великий Дітройт став наче неготдна дитина, яку родичі за якусь провину карають, посадивши в кутку і кажуть — сиди! І Дітройт сидів тихенько дома, при радіо, (ох, що за чудова в таких випадках річ — радіо!) Аж в годині 10, коли запав густий сумерк. Вулиці опустіли наче вимерли, тільки тут і там промчиться поліційне авто. Тоді-то поліційні станиці почали свою працю. Телефон за телефоном приносив алярмуючі вісти: На такій то вулиці „чорні" вибили вікна родині білих, посилайте поліцію! Там якісь підозрілі типи хильцем підкрадаються під дім білих! Там грабують і розкидають склад з черевиками, там напали на ґросерню і тягнуть „Райфайзенку". Тут стрілянина, там почалась бійка, білі кинулись на чорних, там хтось підпалив дім, там вбито чорного, одного, двох, тут на трок пакується ціла гурма чорних. Там вивернено і запалено комусь авто і воно лежить горіючим стовпом серед дороги Там лежать ранені, посилайте поміч і т. д., і т. д.

Так шаліла людська ненависть і прибирала щораз то більші розміри. Уся поліційна сила працювала без упину, стараючись спинити розшелість ненависної товпи. Вже 20 вбитих, 350 ранених, около 500 арештованих!

Підступні авантурники стали підкрадатись до поліційних станиць, псувати патрольні вози, вивертати їх або прямо запалювати, щоб так спиняти акцію поліції. Візвано до помочі резерву „Нейшенел-Ґард", а по півночі стали наближатись армійські авта. Чотири баталіони війська ввійшли на вулиці розгуканого Дітройту! Наїжились вістря багнетів, наладовано скорострілі і спрямовано в кожного, хто поважиться продовжати вогонь ненависти. Військова сторожа патролює „Сіті Гол", почту, банки та інші державні установи. Головні вулиці патролюють теж, а славний „Гейстінґ", царство „чорних" окружила армія. Це спинило розперену товпу і над ранком все стихло.

Поліція витирала піт з чола, лікарі з норсами по шпиталях перевязували рани, „чорним" і „білим", а мійська трупарня наповнялась вбитими, над якими вскорі збіралась родина, заливаючись гіркими сльозами, затискаючи пястука, обіцюючи помсту — незнать кому.

Коли сонце встало, будильники передзвонили, нарід кинувся до щоденних обовязків. Висипався нарід на вулиці міста і аж охнув! Дітройт у военному стані! Це щось нечуване; військо, скорострілі, кантинові вози з червоними хрестами, а в них охотниці — членки Червоного Хреста, приготовляють для війська каву, тощо. Сотки цікавих приглядаються на озброених вояків, які розложились обозом в самому серці Дітройту і з вдячністю думку думають: Отсе тепер би безпечні!

Військо оберігало теж деякі шкільні будинки, бо були побоювання, що між шкільною дітворою можуть зайти подібні інциденти. А цікаве це, що — кажуть — деякі учительки їдучи ранком до школи на всякий випадок озброювались в молотки, монкей-вренч, тощо. Виглядало, що всього можна було надіятись. Та, на щастя, учителькам не прийшлось уживати цеї зброї...

У вівторок, пізно вечером, знова повторилась филя нападів, убивств і арештувань. Число вбитих дійшло до 32, переважно чорних, около 500 ранених і більш тисячі арештованих!

На цьому спинилось те, що варилось. Тут і там хоронять поляглих за якісь незрозумілі принципи. Тут і там перевязують рани, задані своєму ближньому. Подзвонюють вязничні ключі, перепускаючи участників заворушень перед суд, щоби покарати або оправдати.

Обмеження военного стану поволі зносяться і надіємось, що ці, що кинули цю пожежу між нарід, гірко жалують, бо не час на це, щоби наші вояки спрямовували наїжені багнети і скорострілі в жителів Дітройту, цього славного Дітройту, який продукує це вістря на те, щоби було спрямоване в серце ворога! Не час Дітройтові бути негодящою малою дитиною!

Ось так Дітройт спалахнув на хвилину, забувши свої важні завдання. Та це тільки хвилина. Тепер уже все вертає до давнього, до свідомости дбати і думати за добро свого краю. А вояки поволі звивають свої обози і звертають скорострілі куди інде — на ворога!

Юлія М. Шустакевич.

ПАДАВ МАЙЖЕ ВІСІМ МИЛЬ. Полковник Вилйем Рендолф Лавлейс, 35-літній лікар, доконав найдовшого скоку легкопадом, бо з висоти 40,200 стіп. Робив це для випробовання нового оксигенового апарату. Рукавиця закриває руку, котру він відморозив собі при тій нагоді, коли температура на тій висоті обнизилася до 50 ступнів пониже зера Фаренгайта.

Населення Совєтів Надіється на Злучені Держави

До Велингтону, в Новій Зеляндії, прибула зо Совєтів Ровена Мейер, американка, уроджена в Брукліні. Вона прожила останніх 8 літ в Совєтах і добре обзнайомлена з положенням в тому краю. Вона помагала в перекладах для Журналу Міжнародньої Літератури і мала нагоду слідити настрої совєтського населення супроти Злучених Держав. Отже її враження таке, що совєтське населення вірить з цілою силою в допомогу Америки. Коли появиться який новий винахід, нова воєнна машина, досі невидана в Совєтах, населення відразу каже: „Це американське".

Ця надія росте між населенням ще й тому, бо там люди добре натерпілися. Безпосередно після вибуху війни, каже Ровена Мейер, державна контроля харчів зменшила пайки для населення до мінімума. Знищення господарства німцями спричинило ще більший недостаток, гірший навіть ніж у часі так званої громадянської війни в початку 30-х років. Вона сама так далеко відчула голод в тому часі, що впродовж 18 місяців втратила 50 фунтів з її цілої ваги 146 фунтів. Її харч в останніх часах перед виїздом із Совєтів складався з пайки хліба та грудки чорної муки величини 3 цалів. Це давали в полудне. Крім того діставала ще пісну зупу, зварену з чорних замерзлих бараболь та капусти. До того пють ще росіяни чай, що теж дістають у малих пайках. Грудки хліба росіяни носять усе при собі, щоб забезпечитися перед наглим омлінням з голоду, коли йдуть домів.

Цю недостачу пояснює панна Мейер тим, що всякі зусилля витрачуються на продукцію воєнних машин. Машини дають Росії воєнну силу, але зменшують припаси харчів. У часі наступу німців на Москву, в місті не було ніякого топлива через 3 тижні. Навіть свічок не мож було дістати. Перед приходом другої зими населення змобілізувалося до віку 45 літ і пішло зрубувати дерева. Навіть шкільні діти пішли на роботу і тому школи вітворено 2 тижні пізніше. Колоди дерев попривозили електричними возами і тоді їх роздавано населенню пайками.

У часі тих страхіть московські робітники працювали по 12 годин і ще ставали на сторожі домів. Світ повинен знати, як росіяни терплять, щоб спонукати людей прийти їм з допомогою. Слів бракує, щоб описати їхні терпіння, каже вона. Для зясування відносин вистарчить сказати, каже панна Мейер, що при поліційних бюрах є окремі відділи для відшукування загублених дітей. Кожен робітник посвячує дещо зо свого часу, щоб помогти в цій справі поліції.

U. S. Treasury Department.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

З народньої й церковної праці.

Хоч з нашої громади майже всі хлопці пішли до війська, то проте народня праця не пропала. В молодечім гуртку, котрий передше міг повеличатись своєю працею майже на цілий наш стейт, тепер позістали самі дівчата. Однак під добрим проводом своєї предсідниці, панни Анни Палажій, дівчата виконують вповні задоволяючо роботу як на церковному так і на народньому полі. Уладжують підприємства,я кі тільки можна під цю хвилю устроїти та стараються на кожній ділянці заповнити те місце, що колись було роблено їхніми товаришами-хлопцями. Правда, що і хлопці, хоч далеко від громади, то не забувають за церкву, ні за свою гарну галю. Вони все з нами в переписці і питають, як іде праця, а також і присилають свою лепту. А це додає більшої охоти дівчатам і вони краще стараються виповнити свої обовязки супроти громади і супроти самих себе.

Коли була проголошена збірка на Червоний Хрест, наша українська православна громада зібрала $175 і передала там, де було місце. Управа Червоного Хреста склала щиру подяку і додала, що українці виповнили своє завдання дуже добре, бо стали в ряди з великим числом громад інших народностей.

Дівчата, щоб ушанувати хлопців, що при війську, постастановили, щоби в другу річницю створення церковної галі, посвятити пропамятну таблицю з написом кождого хлопця та дали в їх честь концерт. Це торжество відбулося дуже успішно дня 6. червня 1943. В годині третій пополудні зібралося велике число людей до церкви Пресвятої Тройці. Отці Іван Гундяк і Михайло Запаринюк відправили молебен до Пречистої Діви Марії, а по відправі вийшли всі на двір, де мейор міста, п. Дуч, відслонив дуже гарну таблицю і виголосив коротку, але дуже річеву промову. В своїй промові він пригадав, минулу світову війну. Згадав, що він сам в ній служив і боровся. Одначе, казав він, тоді люди ще не знали так шанувати борців за волю як знають сьогодні, про що свідчить ця таблиця, що її виставляється. Це показує, що нарід, маючи волю, шанує її і боїться, щоби не стратив її. По промові мейора повище згадані отці посвятили таблицю і всі присутні походом пішли до галі. Щастя хотіло, щоб на цей день прибули на відпустку кілька хлопців, котрі взяли в торжестві участь, а це прикрасило немало торжество.

По переду вів похід молодий перший лютенант Володимир Курило, а капраль Олекса Палажій і прайвит Йосиф Галько та Іван Малецький несли прапори. За ними мейор з представниками міста, священики і люди. Дівчата в народних строях виглядали дуже гарно. По дорозі лунала українська пісня „Гей ви Стрільці Січовії" та інші.

Прибувши до галі мейор удекорував мами вояків, починаючи від пані Палажій і пані Черкас, котрі дали по чотири сини. Потім розпочато концерт. Вступне слово в українській мові виголосила панна Анна Палажій а в англійській мові панна Пазя Наконечна. Хор дівочий під проводом п. Л. Безручки відспівав американський гимн і кілька українських пісень. Пісні випали дуже добре, а публика надгородила співаків гучними оплесками.

Сольові пісні відспівали: пані Анна Климковська Амбель з Ню Гейвен, Конн., пани Михайло Трістан і Л. Безручко, панночка Катерина Кавка і Марія Скоропад Мендрич з Вашингтону. Всі вони вивязались після своїх сил дуже добре. Однак треба підкреслити спів пані Анни Климковської Амбел і пана М. Трістана. Їхні співи були відмінні від інших, цеж артисти оперові і не диво, що вони причарували слухачів неначе весняні солові. Це перший раз наша публика мала нагоду почути нашу любу пісню від професійних співаків. Оплескам не було кінця і хоч програма була досить довга, то не навкучилось слухати.

Панночка Оксана Безручко відіграла на піяні баляду Шопеля і вивязалась дуже гарно.

Танцюристи під проводом учительки публичної школи Пазі Наконечної відтанцювали кілька народних танків. Танцюристи теж вивязались назагал дуже добре. Танки знова пригадали нам ті хвилі, коли то танок був збудив до життя майже цілу американську українську молодь, а з танком і віджили українські народні строї. Це була наша гордість і вона немало причинилась до розголосу української нації поміж американцями.

До співів на піяні пригравала пані Зубняк. Реферат в англійській мові виголосив о. Гундяк. Реферат був добре оброблений і цінний своїм змістом. По українськи говорив місцевий парох. На закінчення парох подякував всім, що брали участь в торжестві, концерті і в поході. Подяку в анґлійській мові склала для тих, що не розуміли по українськи, панночка Аделя Запаринюк. На закінчення хор відспівав „Ще не вмерла Україна". Присутні розходились з великим задоволенням, бо ціле торжество випало надзвичайно гарно. Треба підчеркнути, що мейор та інші міські урядники були на цілім торжестві від початку до самого кінця і дуже собі хвалили програму. Часом буває, що коли чужинці прийдуть, то тільки покажуться і за кілька хвилин відходять, а тут були до кінця.

Громадянин.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Украніський похід і наука з нього.

Чуюся гордим з цього, що за нас не забули американські леґіонери і дали нам даром салю, щоб ми відсвяткували День Матери. Також і поліція прислала запрошення до нашого відділу Червоного Хреста, щоб ми взяли участь у параді 20. червня з нашим прапором. Тоді то зійшлися наші членкині до домівки під ч. 423 Іст 9 вул. в Ню Йорку в уніформах. Явилися теж дівчата в українських народніх строях і всі прилучилися до величавої паради. На розі 9 вул. і 1 евеню була будка з українським написом і з неї продали українці бондів на 3,650 дол. Тепер уже всі з признанням глядять на нас і напади устають.

Лише ще треба, щоби не було між нами вибуху ненависти. Не говорю про партії, чи групи, бо вони мусять бути, Але нетреба взаємних напастей, лише згідної праці, коли вже нема спільної співпраці. А от завдяки такій праці маємо вже при Тамкинс Сквері при евеню „Ей" український памятник, який мило вражає кожного українця, що туди переходить. Наші українські жінки в своїй домівці приготовляють всякі предмети для вояків американської армії і за це теж дістають признання, а молоде покоління прилучується до громадянської праці.

Тимко Милєщук.

ГАЛИВУД, КАЛІФ.

Помер Іван Орлик.

Дня 23. червня помер в шпиталі в Сан Фернандо в Каліфорнії, довголітний член У. Н. Союзу, Іван Орлик з Філац, Каліф.

Покійний хорував на туберкульозу, якої набрався в першій світовій війні, коли перебував близько два роки на Сибірі з американською армією.

Останні два місяці пролежав в шпиталі в Сан Фернандо (яких 15 миль з Галивуду), куди приїздили українці щоденно відвідувати його.

Тіло перевезено до Нобел Каплиці, де пролежало воно до понеділка 28. червня, коли поховано Покійного на державнім цвинтарі, з мілітарними почестями, як пристоїть офіцирови американської армії.

Похоронні молебні (для українців) відбулись в неділю, 27. червня. Величава каплиця Нобля була переповнена українцями: були тут заступлені всі політичні партії; були рівнож українці з ріжними церковними переконаннями. Всі прийшли віддати останню честь доброму українцеви, який умів жити в згоді та дружбі зо всіми, хто признавався за українця.

Довколо домовини було повно чудових вінців з цвітів. „Американсько - Український Клюб в Лос Анґелес" справив величезний вінок з синьо-жовтих цвітів; виплетено з них український прапор, з тризубом посередині. Похорон відправив російський священик, а хор співав під проводом Дмитра Якубенка. Прощальні промови виголосили Василь Авраменко і автор цих рядків. На похорон прибула пані Текля Данис з Сан Франціско. Ця жінка має те рідке але сумне щастя, що буває на похороні всіх перших українських піонірів в Каліфорнії. Вона то рівнож була на похороні о. Агапія Гончаренка, першого українця в Америці, який прибув до Америки 1860 року і завжди підкреслював, що він українець.

Обширна розвідка про Покійного є написана в книжці „По Америці". Тут додам, що Покійний розпочав був підготовляти українсько - англійський словарець і вже навіть опрацював був 10 перших букв нашої азбуки, але невмолима хвороба не дала йому докінчити цього вельми важного твору.

Спи Друже в теплій землі Твоєї улюбленої Каліфорнії та про Україну сни солодкі сни. Земля хай буде Тобі легка!

Д-р Григорій Скегар.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

МОРСЬКА ЮНІЯ ДИВУЄТЬСЯ, ЧОМУ КОРАБЛІ З НАБОРОМ НЕ ВІДХОДЯТЬ В ЕВРОПУ.

НЮ ЙОРК. — Джозеф Е. Коран, предсідник Краєвої Юнії Морських Робітників закидає Адміністрації Воєнної Транспортації, що уряд не відсилає вчас кораблів з набором до Европи і через те неправильно чується нарікання на недостачу кораблів для відкриття другого фронту в Европі. Сотні кораблів у доках стоять без набору, а часто набір не виладовується сотками днів — заявив Коран.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, подає до відома своїм членам і членицям, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, в год. 7. ввечір, в гали церковній при Грін і Сусекс ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вислухати звіт контр. комісії за 6 місяців. Маємо важні справи до полагодження. Довгуючий член, коли не прийде і не заплатить свого довгу, буде суспендований. Хто з членів ще не забрав свеї дивіденди, хай прийде і забере свого чека. — За уряд: М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Курило, рек. секр.; М. Обуховськийш фін. секр., 130 — 1st Ave., New York.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в годині 8. ввечір, в парохіяльним домі, 217 Е. 6. вул. На ці збори повинен кожний член і члениця прийти, бо будуть дуже важні справи порушені і вони мусять бути полагоджені. Також контр. комісія здасть піврічний фінансовий звіт. — С. Ковальчук, предс.; П. Кучма, фін. секр.; М. Малетич, рек. секр.; І. Галичин, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в годині 7. ввечір, в укр. прав. церкві, 675 Савт 19. вул. Обовязком членів є прийти на ці збори і заплатити свої вкладки. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє, що піврічні збори відбудуться 11. липня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо уряд дасть звіт за пів року і будуть інші справи до полагодження. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє свої члениці, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в гали церковній, 303 Гудсон Еве., в годині 7:30 точно. Просимо члениць прийти на означений час, буде мати важні справи до вирішення. Контроля здасть звіт за 6 місяців. Котра члениця не явиться на піврічних зборах заплатить кару згідно зо статутом. Просимо привести нових члениць. — За уряд: Катерина Олексин, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні бори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт контр. комісії і інші важні справи до полагодження. Будемо збирати вкладки. — С. Постолюк, предс.; Г. Кісіль, фін. секр.; Т. Кальмук.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. ім. Д. Вітовського, відц 375, відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 12:30 пополудні, в гали У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Напоминаємо членів прийти на означений час, а довгуючих вирівнати свій довг, бо інакше можуть бути суспендовані. — Заряд.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 2. пополудні, в Ukrainian Catholic American Citizen Society, 2nd & Thurlow St. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи. Член, що не прийде на збори без важної причини, заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Г. Бандровський, предс.; М. Окунський, кас.; М. Гавриляк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в 8. год. ввечір, в домі Укр. Громади при 23-тій і Бравн. Просимо всіх прийти на ці збори, бо маємо одну важну справу вирішити. Ті, котрі не можуть бути на зборах, хай тільки прийдуть і вкладки заплатять. До урядників вечорами не ходіть, бо їх нема дома. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс Стр. Просимо всіх членів бути на цих зборах. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; І. Сорока мол. кас.; А. Хромяк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Піврічні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 11. липня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній школі на В. 7. вул. Кожний член повинен обовязково прийти і вислухати справоздання за пів року. Контроля має явитись у секретаря 10. липня, в суботу, в год. 3. пополудні. — За уряд: Ю. Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; М. Бусько, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в пятницю, 9. липня, в годині 7. ввечір. Просимо членів прийти на час. Будуть важні справи до полагодження; буде звіт уряду і контр. комісії з піврічного діловодства. — За уряд: Ю. Бойко, предс.; Й. Кобрин, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, зараз по Сл. Божій другій. Приявність кожного члена є конечна, щоб вислухати справоздання уряду і контр. комісії за пів року і вирішити інші справи, такі, що на місячних зборах не можна полагодити. — За уряд: Я. Янівський, предс.; Д. Пацула, кас.; Й. Керик, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до загального відома всім членам, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 12:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково всі члени мають прийти та вислухати звіту уряду за пів року. Пригадуємо деяким членам, що вже раз зрозуміли свої зобовязання і платитли свої вкладки так, як інші, бо в противнім разі будуть виключені з Союзу. Старайтеся вписувати дітей до Союзу, як рівнож і дорослих, бо ще їх багато є між нами. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність членів є обовязкова, бо буде звіт контролі за перший піврік. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ГАМТРАМК, МІШ. — Повідомляємо, що збори У. Н. Союзу, від. 94, відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 1:30 пополудні, в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінґ Стр. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори. У відділі зістало багато ювилейних книжок з минулого року, а варта, аби кожний член мав таку книжку. — В. Бодруг, рек. секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 10. липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінґ ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Просимо також не забувати за приєднування нових членів, як старших так і дітей. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 2. пополудні, в українській гали на Норт Ґудман. Просимо членів прийти на ті збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Гусар, предс.; І. Януш, кас.; Н. Головка, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 11 липня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори. Контроля здасть звіт за пів року і є важні справи до порішення. Просимо членів вирівнувати свої вкладки та розібрати чеки дивіденди. Маємо найкращу нагоду тепер приєднувати нових членів, тому просимо мати все на памяти. — За уряд: М. Сорохтей, П. Лиско, Д. Дмитрів.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 3. пополудні в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є оТв. справи до полагодження. Тому обовязком кожного члена є прийти на збори. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — О. Боднарчук, предс.; Г. Яськів, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349, відбудуться 11. липня в 2. годині, в Набожинського. На зборах буде звіт уряду і контролі за 3 місяці. Просимо членів прийти на збори на означений час. Член, що не явиться на збори, заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — І. Шегера, предс.; Д. Фидиша, кас.; Н. Лісний, секр.

ТАРЗАН, ч. 797. Дивна западня.

Тарзан знав, що ранком його відправлять у дорогу на страчення. Він мусить утекти тепер.

THOUGH HIS WRISTS AND ANKLES WERE TIED, HE INCHED TOWARD THE GUARD WHO SAT SLEEPILY IN THE DOORWAY!

Хоча його руки й ноги були звязані, він підсунувся до сплячого сторожа.

SUDDENLY TARZAN SPREAD HIS KNEES, THREW HIS LEGS OVER THE GUARD'S HEAD, AND CLAMPED THE FELLOW'S NECK!

Нагло Тарзан випростував свої коліна і закинувши ноги понад голову сторожа, зловив його за шию.

"PROMISE TO DO AS I SAY," THE APE-MAN GROWLED, "AND I'LL SPARE YOUR LIFE."

BUT THE BLACK STRUGGLED TO FREE HIMSELF. IF HE SUCCEEDED, TARZAN WOULD BE LOST.

„Обіцяй, що зробиш, як я скажу", сказав Тарзан, „а я дарую тобі життя". Але чорний боровся аби вирватися; якби це йому вдалося, Тарзан пропав.